

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การประเมินโครงการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุโขทัย ใช้รูปแบบการประเมินแบบซิป (CIPP Model) มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)
2. เพื่อประเมินโครงการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุโขทัยใน 4 ด้าน คือ 2.1 เพื่อประเมินบริบทของโครงการเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของโครงการ ความสอดคล้องและความเหมาะสมของวัตถุประสงค์ของโครงการ 2.2 เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ เกี่ยวกับความเหมาะสมของปัจจัยในการดำเนินโครงการ สภาพความพร้อมของบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณ 2.3 เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินงานของโครงการ เกี่ยวกับการวางแผน การดำเนินการ การประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข 2.4 เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการ ประกอบด้วย 1) ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ 2) ความพึงพอใจจากการดำเนินโครงการ และ 3) ผลกระทบของโครงการ

เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเคราะห์เอกสาร การใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ แหล่งข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้เรียน และผู้ปกครอง ได้แก่ 1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การศึกษาด้วยแบบสอบถาม จำนวน 9 ฉบับ ถามผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 120 คน ผู้เรียน จำนวน 136 คน ผู้ปกครอง จำนวน 136 คน รวมจำนวน 392 คน และ 2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาด้วยแบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 ฉบับ สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 5 คน ผู้เรียน จำนวน 10 คน ผู้ปกครอง จำนวน 5 คน รวมจำนวน 20 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie & Morgan และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ส่วนกลุ่มผู้ให้ข้อมูลใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการประเมิน

1. ผลศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา)

- 1.1 ผลการศึกษาปัญหาการจัดการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) พบว่า 1) ผู้บริหารและบุคลากรที่รับผิดชอบงานทวิศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้ความ

เข้าใจในโครงสร้างและเนื้อหาของทวิศึกษายังไม่ชัดเจน 2) งบประมาณยังไม่เพียงพอในการจัดการศึกษาเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) 3) โรงเรียนสังกัด สพฐ. ยังไม่ได้รับงบประมาณช่วยเหลือ มีบางโรงเรียนที่ได้รับความอนุเคราะห์จากวิทยาลัยในสังกัด สอศ. ในการรับ-ส่งนักเรียนและจัดบุคลากรในการจัดการเรียนรู้ 4) โรงเรียนสังกัด สพฐ. ขาดความพร้อมเรื่องอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องส่งนักเรียนไปเรียนที่วิทยาลัยอาชีวศึกษา ปัญหาที่ตามมาคือเรื่องการเดินทาง 5) ครูขาดการให้ความรู้ที่ชัดเจนในการจัดการศึกษาทวิศึกษาให้นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายได้ทราบถึงแนวทางการจัดการศึกษาทวิศึกษา 6) จำนวนหน่วยกิตในการเรียนทวิศึกษามากกว่าการเรียนหลักสูตร ปวช. พุทธศักราช 2556 ซึ่งจะมีปัญหาในการเทียบโอน 7) นักเรียนที่เรียนสายวิทย์-คณิต ถ้าต้องการเรียนทวิศึกษา ปัญหาคือไม่สามารถจัดตารางเรียนได้เนื่องจากรายวิชามากจนล้นหรือถ้าโรงเรียนต้องการจัดจริง ๆ ก็ต้องจัดให้เรียนวันเสาร์และวันอาทิตย์

1.2 ผลการศึกษาแนวทางการจัดการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) พบว่า 1) ควรมีคณะกรรมการรับผิดชอบงานร่วมกันทั้งส่วนของ สพฐ. และ สอศ. ที่ทำหน้าที่กำกับติดตามการดำเนินงานให้ไปในทิศทางเดียวกัน 2) ควรวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกันในการดำเนินงานจัดการศึกษาทวิศึกษา ให้สอดคล้องกับความพร้อมของสถานศึกษาทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ และระบบการบริหารงานในสถานศึกษา 3) ครูควรศึกษาเรื่องแนวทางการจัดการการศึกษาแบบทวิศึกษา เพื่อจะเป็นแนวทางในการวางแผนการร่วมกันกับผู้บริหาร 4) ควรสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และความพร้อมของสถานศึกษา 5) ควรสนับสนุนด้านเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ให้กับวิทยาลัยอาชีวศึกษาต่าง ๆ ที่จัดการเรียนร่วมตามหลักสูตรทวิศึกษา 6) ควรมีการนิเทศติดตามการดำเนินการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษา อย่างต่อเนื่องเพื่อจะได้พบสภาพปัญหาและแก้ปัญหาได้ทันการณ์ 7) สถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน ควรมีการประชุมวางแผน ตลอดจนมีการนิเทศเพื่อแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง 8) ควรควบคุมติดตามการจัดการศึกษาแบบทวิศึกษาอย่างใกล้ชิด เพื่อจะได้แก้ปัญหาและอุปสรรคได้อย่างทันที่

2. ผลการประเมินโครงการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุโขทัย ตามรูปแบบการประเมินแบบซิป (CIPP Model) โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ พบว่า

2.1 ผลการประเมินบริบท ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่าทุกตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสอดคล้องของ

วัตถุประสงค์ รองลงมาคือ ความต้องการจำเป็นของการทำโครงการ และรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์โครงการ ซึ่งทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ และจากการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า วัตถุประสงค์ของโครงการมีความสอดคล้องและเหมาะสมต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทวิศึกษาของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุโขทัย และต้องการให้วิทยาลัยส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาให้กับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายต่อไป

ผลจากการประเมินบริบทของโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการหรือผู้บริหาร ควรดำเนินการ ได้แก่ ควรปรับวัตถุประสงค์ของโครงการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และควรส่งเสริมสนับสนุนโครงการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุโขทัยต่อไป

2.2 ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้น ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความเหมาะสมของงบประมาณ รองลงมาคือ ความเพียงพอของวัสดุ อุปกรณ์ และรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความพร้อมของอาคารสถานที่ ซึ่งทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ และจากการสัมภาษณ์มีการเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ควรเพิ่มการสร้างความตระหนักและให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้เรียน รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุโขทัยและโรงเรียนที่ร่วมโครงการต่อกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการให้มากขึ้น

ดังนั้นผลจากการประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการหรือผู้บริหาร ควรดำเนินการ ได้แก่ ควรปรับปรุงเรื่องอาคารสถานที่สำหรับการดำเนินการทวิศึกษา และควรสร้างความตระหนักและให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) แก่ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้เรียน รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุโขทัยและโรงเรียนที่ร่วมโครงการให้มากขึ้น

2.3 ผลการประเมินกระบวนการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดอยู่ในระดับมาก รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวางแผน รองลงมาเป็นการติดตามและประเมินผล รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การปรับปรุงแก้ไข ซึ่งทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ และจากการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่ากระบวนการดำเนินการของ

โครงการมีความเหมาะสม แต่ควรเน้นด้านการวางแผนการดำเนินงานควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม รวมทั้งให้ร่วมปฏิบัติตามแผน และร่วมประเมินผล

ผลจากการประเมินกระบวนการของโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการหรือผู้บริหารควรดำเนินการ ได้แก่ กระบวนการดำเนินงานตามวงจร PDCA ควรให้ความสำคัญหรือเน้นย้ำการดำเนินงานในขั้นการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข และด้านการวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผลควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

2.4 ผลการประเมินผลผลิต ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัดพบว่า ทุกตัวชี้วัดอยู่ในระดับมาก

2.4.1 ด้านผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2.4.2 ด้านความพึงพอใจที่มีต่อโครงการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ ทักษะวิชาชีพและประสบการณ์ตรงจากการเรียนตามรูปแบบทวิศึกษา และรองลงมา คือ ผู้สำเร็จการศึกษาทวิศึกษาสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองรับรู้ข้อมูลของโครงการหรือกิจกรรมที่ดำเนินการ

2.4.3 ผลการประเมินผลกระทบ พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวชี้วัด พบว่า ทุกตัวชี้วัดอยู่ในระดับมาก รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นการทำงานเป็นทีม เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และรองลงมาคือ ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขจากการได้เลือกเรียนสาขาวิชาชีพที่สนใจ รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้เรียนมีความรู้และทักษะการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีต่องานที่ทำ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมมีเกรดเฉลี่ย 3.43 ซึ่งทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ และจากการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่าผลผลิตของโครงการที่เกิดขึ้นบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยได้เสนอข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ได้แก่ วิทยาลัยควรเพิ่มสาขาวิชาเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนมากขึ้น และควรประชาสัมพันธ์โครงการไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาต่าง ๆ ให้มากขึ้น ผู้เรียนมีความเห็นว่า ได้รับทั้งความรู้และทักษะวิชาชีพในสาขาที่สนใจและสาขาวิชาที่ต้องการเรียน ทำให้สามารถเรียนได้อย่างมีความสุข และได้รับประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติงานในสถานที่จริง พร้อมทั้งจะนำความรู้และทักษะวิชาชีพต่าง ๆ ที่ได้รับไปประกอบอาชีพในอนาคตต่อไป และผู้ปกครองให้ความคิดเห็นว่า ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ด้านอาชีพในภาคการเกษตรควบคู่กับการเรียนวิชาด้านสามัญศึกษา

ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้รับจากการเรียนและการฝึกปฏิบัติไปใช้ในการดำเนินชีวิตในสังคม และนำไปประกอบอาชีพได้ในอนาคต ดังนั้นผลจากการประเมินผลผลิตของโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการหรือผู้บริหาร ควรดำเนินการ ได้แก่ ควรสร้างเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดีต่องานที่ทำเพิ่มขึ้น ควรประชาสัมพันธ์โครงการไปยังโรงเรียนมัธยมศึกษาต่าง ๆ ให้มากขึ้น และควรจัดทำโครงการนี้ต่อไป

สรุปโดยภาพรวมทั้งโครงการพบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็นเรียง ลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยเบื้องต้น 2) ด้านผลผลิต 3) ด้านกระบวนการ 4) ด้านบริบท โดยทุกรายการผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ สรุปได้ว่าโครงการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุโขทัย เป็นโครงการที่บรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลประเมินไปใช้

จากผลการประเมินโครงการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุโขทัย พบว่า โครงการผ่านเกณฑ์การประเมินทุกประเด็นและทุกตัวชี้วัด วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุโขทัย ควรดำเนินโครงการนี้ต่อไป และเพื่อให้การดำเนินโครงการมีประสิทธิภาพ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียควรนำผลประเมินบางประเด็นหรือบางตัวชี้วัดไปปรับปรุงพัฒนา ดังนี้

1.1 ด้านบริบท จากผลการประเมินพบว่า ในภาพรวมและรายตัวชี้วัด มีความเหมาะสมในระดับมาก ดังนั้นวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุโขทัย ควรวางแผนดำเนินการต่อไป

1.2 ปัจจัยเบื้องต้นในการดำเนินการ ความพร้อมของอาคารสถานที่ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ควรวางแผนการเตรียมความพร้อมด้านอาคารสถานที่ให้เพียงพอและมีความเหมาะสมเพื่อการจัดการเรียนการสอนผู้เรียนทวิศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.3 ด้านกระบวนการ พบว่า การปรับปรุงแก้ไขมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานโครงการมีประสิทธิภาพ มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบครบวงจร จึงควรให้ความสำคัญกับการนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและถูกต้อง

1.4 ด้านผลผลิตของโครงการ สิ่งที่ต้องการให้เกิดคือ ผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนทวิศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพิ่มขึ้น ดังนั้น ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินงานทวิศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาผู้เรียนทวิศึกษาให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการประเมินโครงการครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการประเมินโครงการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุโขทัย ต่อเนื่องเพื่อติดตามผลทักษะด้านวิชาชีพและการศึกษาการมีงานทำของผู้เรียน

2.2 ควรมีการประเมินโครงการอื่นๆ ของผู้เรียนวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุโขทัย ที่เกี่ยวกับความร่วมมืออย่างเป็นทางการเป็นเครือข่ายกับโรงเรียนมัธยมศึกษา

2.3 ควรมีการประเมินผลการจัดการศึกษาตามโครงการเรียนร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทวิศึกษา) ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทั่วประเทศ เพื่อติดตามผลการดำเนินงาน